

Zorgrelaties onder druk:
van patiënt tot
consument

Prof. dr. Ignaas Devisch
(UGent en Arteveldehogeschool)

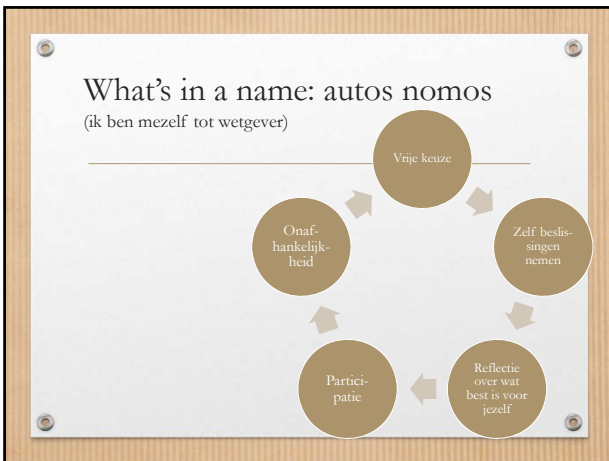
“ De manier waarop we ons in ons handelen
om de wereld bekommeren ('zorg') vindt
zijn grond in de manier waarop we onszelf
ervaren ('existentie’) ”

Martin Heidegger, *Sein und Zeit*

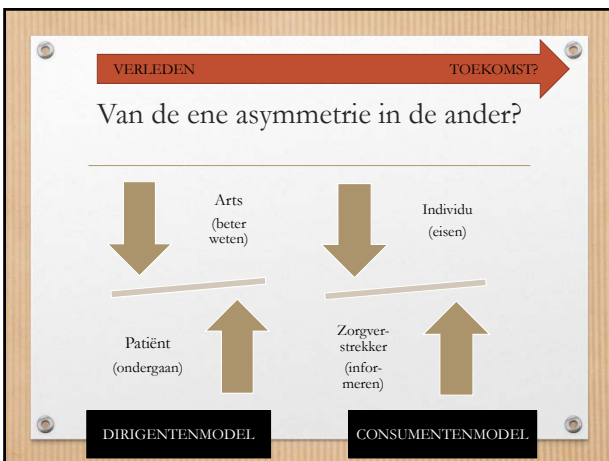
1. Autonomie en zorgmodellen
2. Ethiek in een organisatiecultuur

Autonomie: eng of breed?

Zorg als symmetrisch gegeven

Zorgrelatie?

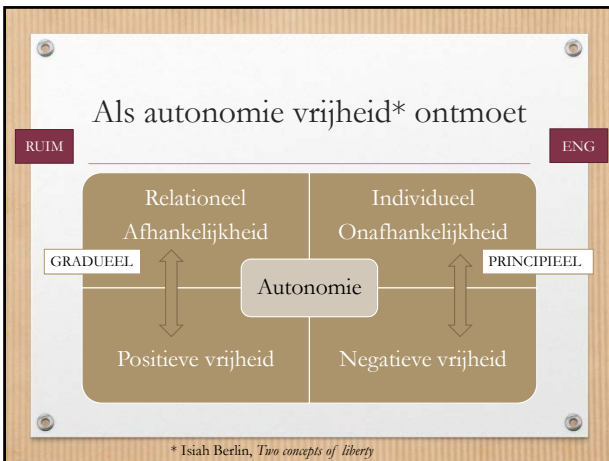
- Zowel dirigenten als consumentenmodel: asymmetrie
- Nood aan modellen van symmetrie, ook al is zorgcontext al door afhankelijkheid getekend
- *Shared decision making*: co-verantwoordelijkheid

Evolutie participatie in de zorg

- Declaration of Alma-Ata, WHO, 1978, USSR: *“The people have the right and duty to participate individually and collectively in the planning and implementation of their health care”.*
- BMJ, 2014: ‘Listen to patients first’: *“Transformation from an approach that took an organisational perspective to one that now starts with “what patients really want to know.”*

Daarnaast

- Breed begrip van autonomie nodig
- Vrijheid niet louter negatief kaderen
- Breed mensbeeld

Autonomie/participatie werkt

- Indien ruim concept van autonomie
- Attitude zorgverstrekkers uitgaat van ondersteunen van mogelijkheden van patiënten
- We niet te zeker zijn over 'wat goed is voor patiënt'
- De patiënt mede-eigenaar is van de beslissingen

Ethiek in zorgorganisaties

'Hang de was (de code) niet aan de muur'

Ethiek is nadenken

- Ethiek begint niet met handelen, maar met nadenken over ons handelen.
- Wat willen we en waarom?
- Ethiek: praxis maar voortdurend onze acties blijven heroverwegen,
- Ethiek is niet goed doen, maar *zo goed mogelijk doen*.

Richtlijnen?

- Richtlijnen of adviezen: mooi maar
- Risico: ethische code aan de muur als *window dressing*
- Ethiek begint daarna: in structurele reflectie in een organisatiecultuur
- Ethiek werkt niet zoals een uurtje yoga in de week
- 'Ethics is in all policies'

Martin Heidegger, Sein und Zeit

De manier waarop we ons in ons handelen om de wereld bekommeren ('zorg') vindt zijn grond in de manier waarop we onszelf ervaren ('existentie').

Anders gezegd:

- Iedereen die in GGZ is opgeleid, is zorgend
- Nood aan reflectie over wie je wil zijn
- En waar je naartoe wil met die zorg
- Existeren= zorgen, zorgen= existeren
- Met name in GGZ is aanhoudende reflectie noodzaak

